

Dni Otwarte Żuławskich Zabytków 2022

18 - 19 czerwca

Zapraszamy na kolejne Dni Żuławskich Zabytków. Do odwiedzenia zapraszają w tych dniach właściciele i zarządcy. Często oprócz samej możliwości zwiedzenia obiektów przygotowane zostały atrakcje w postaci poczęstunków, pokazów czy warsztatów. Lista miejsc do zwiedzania powiększyła się o kilka nowych miejsc, które dotychczas nie były dostępne, przeszły gruntowne remonty. Warto nasze zabytki podziwiać, poznawać ich właścicieli i szukać sposobu na ich ochronę.

Adres	Obiekt/wydarzenie	Termin i godziny	Informacje/kontakt
Cedry Wielkie	Cedrowy Dworek – dawne gospodarstwo rolne przebudowane na kompleks bankietowo-konferencyjny. Restauracja serwuje kuchnię inspirowaną regionalnymi obyczajami, opartą o najwyższej jakości produkty, łączącą tradycyjne metody z nowoczesnymi technikami kulinarnymi. Wykwintne menu stworzone przez Szefa Kuchni przypomni gościom, smak tradycyjnych specjałów kuchni polskiej i regionalnej.	18 i 19 czerwca godz. 12.00 - 19.00	www.cedrowydworek.pl
Drewnica ul. Wierzbowa 13	Schonbaum Chmielove/Drewniczka - dom gburski - mennonicki modrzewiowy z 1825 roku. Budynek w ostatnich latach przeszedł gruntowny remont. Domu nie będzie można zwiedzać w całości, ale będzie można do niego zajrzeć. Właściciele zapraszają na taras, gdzie będzie można porozmawiać m.in. o historii budynku, pracach związanych z jego	18 czerwca godz. 14.00 - 19.00	Joanna i Jacek Chmielewscy www.schonbaum.pl www.facebook.com/schonbaumchmielove

	<p>ratowaniem oraz o jego dawnych mieszkańcach. Będzie można również poczęstować się orzeźwiającą lemoniadą z Chyćki - ekologicznym sokiem z kwiatów czarnego bzu, przygotowanego przez właścicieli.</p> <p>Dla gości otwarty będzie także wiejski sklepik „Farmer Concept Store mydło-widło-i powidło”. Goście wydarzenia będą mogli zakupić produkty najwyższej jakości, ręcznie wykonywane przez właścicieli w ich gospodarstwie m.in. mąkę z płaskurki, olej konopny, ziółka i herbatki, mydła, hydrolaty, olejki do ciała i kule kąpielowe oraz wiele więcej. Dodatkowo, do zakupu będzie pyszny, świeży chleb na zakwasie z schonbaum’owej płaskurki oraz maselko konopne (prośba o wcześniejszą rezerwację).</p> <p>Plan spotkania w Schonbaum:</p> <p>14.00 - otwarcie przestrzeni dla zwiedzających</p> <p>16.00 - zwiedzanie drugiego domu z roku 1845 w trakcie remontu.</p> <p>Grupa I (konieczna jest rezerwacja na stronie www.schonbaum.pl – rezerwację należy wydrukować i zabrać ze sobą)</p> <p>18.00 - zwiedzanie drugiego domu grupa II (konieczna jest rezerwacja na stronie www.schonbaum.pl - rezerwację należy wydrukować i zabrać ze sobą)</p> <p>19.00 kino plenerowe na drzwiach stodoły. Żuławskie historie różne.</p>		
<p>Drewnica ul. Kasztanowa 11</p>	<p>Dom holenderski - zbudowany w 2 poł. XIX wieku.</p>	<p>18 czerwca godz. 10.00 - 11.00</p>	<p>Agnieszka Canals-Wąsik</p>

Drewnica	Wiatrak przemiałowy typu koźlak	19 czerwca godz. 12.00-16.00	Tomasz Płocke
Elbląg Warszawska 9	Polskokatolicki Kościół pw. Dobrego Pasterza - dawny zbór mennonitów na elbląskiej Wyspie Spichrzów, przy ulicy Warszawskiej. Świątynia została wybudowana w 1890.	19 czerwca godz. 10.00 - 15.00 Msza św. o godz. 11.00	Ksiądz Kazimierz Klaban
Elbląg Bulwar Zygmunta Augusta 11	Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu. Szczególnie polecamy wystawy: "Żuławy – ziemia ujarzmiona. Między trzema gardzielami Wisły". Wystawa ma wprowadzić w specyfikę tego regionu, pokazać najważniejsze cechy specyficznego domu żuławskiego. Aby jeszcze lepiej zrozumieć dzieje regionu warto zwiedzić również wystawę "Świadectwa. Historia w twarzach - twarze historii". Ekspozycja oparta jest na cyklu nagrań filmowych, przeprowadzonych z byłymi mieszkańcami Elbląga i regionu. Prezentuje obraz przedwojennego świata widzianego oczami dzieci.	18 - 19 czerwca godz. 10.00 - 18.00	Muzeum Archeologiczno Historyczne w Elblągu www.muzeum.elblag.pl
Koźliny 53	Kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej - to gotycko barokowy murowany z cegły budynek wzniesiony w połowie XIV wieku. Od drugiej połowy XVI wieku do 1945 roku kościół był świątynią ewangelicką.	19 czerwca godz. 8.00 - 18.00	Ksiądz Michał Ratajski
Krzywe Koło 41	Kościół pw. Znalezienia Krzyża Świętego - zbudowany w XIV wieku i przebudowany w latach 1685-1686. W okresie reformacji kościół należał do ewangelików. W murach budynku znajdują się kamienne kule armatnie, pamiątka po bitwach ze Szwedami. W odległości ok. 100 m od kościoła zlokalizowany jest cmentarz ewangelicki, na którym		Ksiądz Michał Ratajski

	zachowało się kilka zdobionych steli oraz dwie duże, XVII-wieczne płyty nagrobne.		
Marzęcino ul. Graniczna	Ruiny Śluzy w Marzęcinie - w północnej części miejscowości można podziwiać pozostałości po dawnej Śluzie. Zbudowana w 1884 roku, by chronić wieś i zlewnię Kanału Panieńskiego przed wahaniami wody w Zalewie Wiślanym. Po osuszeniu w 1942 r. dużego fragmentu zalewu, Śluza znalazła się na łądzie z dala od brzegów zbiornika. Do dziś zachowała się oryginalna tablica z datą 1884 i nazwiskami osób sprawujących nadzór nad działaniem Śluzy oraz elementy, dzięki którym niegdyś sprawnie spełniała swoje zadanie. W ostatnich latach zabytek przeszedł renowację. Zwiedzanie obiektu możliwe jest bez ograniczeń.	18 i 19 czerwca obiekt otwarty	Gmina Nowy Dwór Gdański
Marynowy ul. Podcieniowa 19	Dom podcieniowy - wybudowany w 1803 roku przez Petera Loewena dla Johana Jacoba Ziemera. Dom wyróżnia się bogato dekorowaną stolarką drzwiową oraz inskrypcjami budowniczego na nadprożu i belce wystawki. Obiekt w roku 2012 przeszedł gruntowny remont.	19 czerwca godz. 10.00 - 15.00	Zofia Krupińska www.facebook.com/Dom-Podcieniowy-Marynowy-520941427951862
Marynowy ul. Podcieniowa 9	Kościół pw. Św. Anny - wybudowany w stylu gotyckim około 1320 roku. Wnętrze budowli jest niezwykle bogate i zaopatrzone w cenne zabytki, głównie z okresu baroku. Na cmentarzu przykościelnym znajduje się kilka mennonickich nagrobków pokrytych ciekawą symboliką, żeliwne krzyże i cippus.	19 czerwca Msza Św. o godz. 12.00, zwiedzanie po jej zakończeniu do godz. 19.00	Ksiądz Andrzej Wach
Mikoszewo	Dom podcieniowy - powstał około 1800 roku. Był częścią zagrody olęderskiej typu Langhof. O czasie powstania zabytku świadczą charakterystyczne dla tamtego okresu ażurowe, laubzekinowe	18 czerwca godz. 12.00 - 20.00	Katarzyna i Michał Pielaszkievicz

	<p>zdobienia szczytów dachu, widoczne na historycznych fotografiach, „Loewenowskie” dekoracje stolarki okiennej oraz reliefy w obrębie opasek okiennych, a także gzymsów i fryzów podokapowych. Budynek po gruntownym remoncie. W przeprowadzonych pracach zastosowano wiele nowatorskich rozwiązań.</p> <p>W sobotę dom będzie otwarty do zwiedzania. Dodatkowo, odbędą się bezpłatne zajęcia artystyczne dla dzieci.</p> <p>W niedzielę Gospodarze zapraszają na wyjątkowe wydarzenie. Kolację pod podcieniem z nowoczesnym spojrzeniem na kuchnię Żuławską i opowieściami o domu. Kolację przygotuje Szef Kuchni Paweł Dołżonek. Wydarzenie jest płatne, a ilość osób ograniczona. Chęć udziału w kolacji należy zgłosić mailowo pod adresem: kpielaszkiwicz@mica.com.pl.</p>	<p>19 czerwca godz. 17.00 - 20.00</p>	<p>Chęć udziału w warsztatach należy zgłosić mailowo pod adresem: kpielaszkiwicz@mica.com.pl lub przez SMS: 666 854 366</p>
<p>Miłocin 8</p>	<p>Dom podcieniowy - wybudowany w 1731 roku. Na początku XIX wieku drewniane ściany domu zostały zastąpione murowanymi z cegły i otynkowanymi. W latach 2010-2011 budynek przeszedł gruntowny remont. W 2017 roku w pomieszczeniach zabytkowego domu przeprowadzono prace renowacyjne i remontowe, wykonano także prace związane z zagospodarowaniem i urządzeniem terenu. Dla zwiedzających udostępniona będzie wystawa „Mój dom 1930” w galerii na strychu. Jest to wystawa zdjęć wnętrza domu w dawnym Tiegenhof (Nowy Dwór Gdański), opatrzona wierszykami autorki fotografii.</p>		<p>Żułowski Ośrodek Kultury i Sportu w Cedrach Wielkich</p>

Mokry Dwór	Skansen maszyn rolniczych w Mokrym Dworze - maszyny zebrane z terenu Żuław. Do najcenniejszych należy m.in. snopowiązałka McCormick i Żniwiarka Deering.	18 i 19 czerwca całodobowo	Wiesław Zbroiński Stowarzyszenie Sołtysów Gminy Pruszcz Gdański tel. 508600385
Nowa Kościelnica	Manufaktura HERSZTEK to miejsce realizacji ceramicznych marzeń. To pracownia, która łączy w sobie pasję, doświadczenie ceramiczne oraz wrażliwość artystyczną. Znajduje się w małej wsi na Żuławach, które łączą w sobie nostalgię, tradycję oraz piękno przyrody. Jest miejscem, gdzie powstaje polskie rękodzieło, bowiem zajmuje się projektowaniem oraz tworzeniem autorskich kafli ceramicznych.	18 i 19 czerwca	Krzysztof Hersztek www.hersztek.pl
Nowy Dwór Gdański ul. Dworcowa 29	Żuławska Kolej Wąskotorowa - przejazd kolejką wąskotorową na trasie Sztutowo - Stegna - Jantar - Mikoszewo - Prawy Brzeg Wisły. Szczegółowy rozkład kursowania dostępny na stronie: www.kolejzulawska.pl	18 i 19 czerwca	Towarzystwo Miłośników Kolei Żelaznych www.kolejzulawska.pl
Nowy Dwór Gdański ul. Kopernika 17	Muzeum Żuławskie w Żuławskim Parku Historycznym – trzy sale ekspozycyjne, a w nich wystawy stałe m.in. „Stolica Żuław - Nowy Dwór Gdański”, „Na polskim polderze. Z dziejów mennonitów – niderlandzkiej mniejszości religijnej”, „Nowy początek 1945”, „Strych osobliwości”. Dodatkowo, w niedzielę 19 czerwca odbędzie się spacer po Nowym Dworze Gdańskim z Łukaszem Kępskim, przewodnikiem po Żuławach. Zgłoszenia przyjmujemy w Żuławskim Parku Historycznym pod numerem tel. 55 247 57 33. Ilość miejsc jest ograniczona.	18 i 19 czerwca godz. 10.00 - 16.00	www.zph.org.pl www.klubnowodworski.pl tel. 55 2475733 biuro@zph.org.pl

	I grupa godz. 10:00 II grupa godz. 14:00		
Nowy Dwór Gdański ul. Sikorskiego 21	Żuławski Ośrodek Kultury - zwiedzanie obiektu, będącego dawniej Niemieckim Domem Ludowym. Pierwszy w Polsce dom kultury otwarty po II wojnie Światowej. Koncert Orkiestry Nosewicza	19 czerwca	Monika Jastrzębska- Opitz tel. 55 2472230 www.zok-ndg.pl
Oleśno 37	Stodolarnia - muzeum w stodole. Wśród atrakcji m.in. warsztat przędzenia na kołowrotku.	18 i 19 czerwca godz. 12.00 - 15.00	Marlena Szwemińska, Prezes Stowarzyszenia Mieszkańców Wsi "Oleśno - wieś z pomysłem"
Palczewo 42	Kościół Matki Bożej Częstochowskiej - został zbudowany w 1712 roku przez mennonitów. Kościół do 1949 r. służył społeczności ewangelickiej. Wnętrze kościoła ma swój specyficzny urok. Jest bogato zdobione licznymi inskrypcjami i polichromiami. Barokowe wyposażenie pochodzi głównie z XVII i XVIII wieku.	18 czerwca godz. 9.00 - 10.00 19 czerwca godz. 9.30 - 10.30	Ksiądz Roman Cielas
Palczewo	Holenderski wiatrak w Palczewie - zabytkowy drewniano–murowany wiatrak holenderski, zbudowany w 1800 r. Jest to obecnie jedyny zachowany na Żuławach wiatrak przemiałowy typu „holender”.	18 czerwca godz. 12.00-16.00	Filip Gawliński
Powalina 13	Izba Pamięci "Ceglana Zagroda" - oficjalne otwarcie izby nastąpiło we wrześniu 2020 r. Izba mieści się w budynku, który jest przykładem architektury niemiecko-pomorskiej zbudowanym z czerwonej cegły. W	18 i 19 czerwca godz. 16.00 - 19.00	Lilla, Wiesław i Emil Koller ceglanazagroda.pl

	<p>przeszłości pełnił funkcję gospodarczą i mieszkalną. Wewnątrz znajdują się dwa pomieszczenia pełniące rolę wystawowo-ekspozycyjną i trzeci lokal funkcję dydaktyczno-warsztatową. Jedno z pomieszczeń poświęcone jest rodzinie właścicieli z obojga stron, przybyłych na Ziemię Odzyskane w 1946 i 1947 r. z Lubelszczyzny i Warmii. Można tam zobaczyć np. 100-letnią chustę babci, skrzynię posagową, kredens kuchenny, toaletkę, szafkę i krosno z rodzinnej wioski matki właścicielki, wytwory ludowe (pisanki, wieniec dożynkowy), itp. Drugi pokój nawiązuje do właścicieli mieszkających do 1945 r. Dawna gospodyni wraz z córkami i wnuczkami odwiedziła swój dawny dom na początku lat dziewięćdziesiątych. W izbie znajdują się między innymi szafa, toaletka, maszyna do szycia, które kiedyś były jej własnością. Na uwagę zasługuje również zbiór butelek z fabryki Stobbe z Nowego Dworu Gd., porcelana użytkowa i dekoracyjna oraz inne elementy wystroju wnętrza, które warto obejrzeć.</p>		
Różany	<p>Przepompownia parowa - zbudowana w 1911 roku usytuowana jest we wschodniej części wsi nad Tiną Dolną. To jedyny taki obiekt zachowany na Żuławach.</p>	19 czerwca godz. 10.00 - 14.00	Udostępnia Leszek Marcinkowski, przewodnik turystyczny PTTK
Trutnowy ul. Podcieniowa 7	<p>Dom podcieniowy - zbudowany w roku 1720. Budynek wyróżnia się wyjątkowo bogatym rysunkiem konstrukcji szkieletowej szczytów i piętra. Dom zachował pierwotny układ wnętrza z wysoką sienią otoczoną galerią komunikacyjną, czarną kuchnią i wielką izbą w skrzydle.</p>	18 i 19 czerwca godz. 10.00 godz. 12.00 godz. 14.00 godz. 16.00	Elżbieta Kufel www.zulawy.org

<p>Tuja 19</p>	<p>Kościół pw. św. Jakuba - zlokalizowany w centrum wsi, został zbudowany w XIV wieku. Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVIII wieku. Bogaty, ołtarz główny zawiera w centralnej części obraz z wizerunkiem św. Jakuba, a nieco wyżej - Koronacji Matki Bożej. Barokowe są również: prospekt organowy i feretron.</p>	<p>18 czerwca godz. 11.00 - 18.00</p> <p>19 czerwca Msza św. o godz. 10.30, zwiedzanie po jej zakończeniu, do godz. 18.00</p>	<p>Prezentuje Ewa Kropidłowska - dom naprzeciwko kościoła</p> <p>Ksiądz Andrzej Wach</p>
<p>Władysławowo 2 (tuż obok Folwarku Żuławskiego)</p>	<p>Mennonickie Inspiracje Warsztaty w ogrodzie z animatorami w mennonickich strojach (koszt - 15 zł), a w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● opowieści o historii i życiu mennonitów na Żuławach, ● tradycyjne prace gospodarskie w zagrodzie Żuławskiej (dojenie krowy, pranie na tarze, prace stolarskie, ubijanie masła i inne), ● stół kreatywny (lalki motanki, wiatraki, domki Żuławskie, puzzle i kolorowanki dla dzieci), ● spacer i prezentacja drewnianej zagrody Żuławskiej i cmentarza mennonickiego w Wikrowie, ● poczęstunek: wiejski placek i wypieki z kawą, herbatą lub lemoniadą. <p>Dodatkowo organizatorzy zapraszają na:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kramik Żuławski - możliwość zakupu przetworów i produktów z Żuławskiej zagrody. ● Niezapomniane zdjęcia - w strojach mennonickich i z rekwizytami z 	<p>18 i 19 czerwca godz. 10.00 - 16.00</p>	<p>Animatorki: Ela Mieczkowska i Martyna Mieczkowska</p> <p>Przewodniczka turystyczna: Benita Kończak</p> <p>Kontakt: 507 249 163</p>

	<p>dawnych Żuław.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ognisko i grill do dyspozycji odwiedzających. 		
Żelichowo 31A	<p>Gospoda Mały Holender - gospoda mieści się w domu podcieniowym z XVIII w., przeniesionym z miejscowości Jelonki. W zabytkowym wnętrzu można spróbować wyjątkowych dań inspirowanych historią i lokalnymi produktami.</p> <p>W menu m.in. zupa klopsowa wg przepisu mennonickiej rodziny Andres, dawnych mieszkańców wsi oraz babka ziemniaczana z boczkiem, którą na Żuławy przynieśli powojenni osadnicy ze wschodu. Gospoda serwuje również regionalne sery i legendarny Machandel - wódkę jałowcówkę, dawniej produkowaną przez mennonicką rodzinę Stobbe, zamieszkującą Nowy Dwór Gdański.</p>	18 i 19 czerwca godz. 12.00 - 20.00	Marek i Jacek Opitz www.malyholender.pl
Żelichowo	<p>Lapidarium kamieni nagrobnych „Cmentarz 11 wsi” - największy zbiór polnych kamieni nagrobnych z kilkoma stelami menonitów i płytą nagrobną rodziny Martens.</p>	18 i 19 czerwca obiekt otwarty	Filia Muzeum Żuławskiego tel. 55 2475733 www.zph.org.pl
Żelichowo	<p>Kościół pw. św. Mikołaja - wzniesiony w 1352 roku, a następnie rozbudowany w XVII wieku. Pierwotnie rzymskokatolicki, w XVI wieku należał do ewangelików, a w następnym stuleciu przejęli go ponownie katolicy. Obecnie, jako cerkiew, służy wiernym wyznania greckokatolickiego.</p>	18 czerwca godz. 15.00-18.00 oprowadza Łukasz Kępski	Ksiądz Paweł Potoczny

<p>Żelichowo</p>	<p>Opowieść o nieistniejącej wsi - spacer z Łukaszem Kępskim, przewodnikiem po Żuławach. Początek o godz. 11:00. W programie Kościół/Cerkiew św. Mikołaja, Lapidarium „Cmentarz Jedenastu Wsi”, spacer brzegiem Tugi i porównywanie z tego co zostało z dawnej wsi, dawny cmentarz i świątynia mennonicka.</p> <p>Zgłoszenia przyjmujemy w Żuławskim Parku Historycznym pod numerem tel. 55 247 57 33. Ilość miejsc ograniczona.</p>	<p>18 czerwca godz. 11.00</p>	<p>Łukasz Kępski</p>
------------------	---	-----------------------------------	----------------------

Szczegółowych informacji udziela:

Żuławski Park Historyczny ul. Kopernika 17, 82-100 Nowy Dwór Gdański,

tel./fax. +48 55 2475733, e-mail: biuro@zph.org.pl

koordynator: Kamila Ziętek

Organizator Dni Otwartych Żuławskich Zabytków 2022:

Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego - Klub Nowodworski, Żuławski Park Historyczny

Partnerzy: Cedrowy Dworek w Cedrach Wielkich, Tomasz Płocke, Filip Gawliński, Joanna i Jacek Chmielewscy Schonbaum Chmielove, Agnieszka Canals-Wąsik, Parafia Kościoła Polskokatolickiego p.w. Dobrego Pasterza w Elblągu, Parafia pw. Matki Boskiej Różańcowej w Koźlinach, Gmina Nowy Dwór Gdański, Zofia Krupińska i Jadwiga Grądkowska-Sawicka, Parafia św. Anny w Marynowach, Katarzyna i Michał Pielaszkiwicz, Żuławski Ośrodek Kultury i Sportu w Cedrach Wielkich, Gmina Cedry Wielkie, Gmina Nowy Dwór Gdański, Wiesław Zbroiński Stowarzyszenie Sołtysów Gminy Pruszcz Gdański, Krzysztof Hersztek, Pomorskie Towarzystwo Miłośników Kolei Żelaznych, Żuławski Ośrodek Kultury w Nowym Dworze Gdańskim, Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi „Oleśno – wieś z pomysłem”, Izba Pamięci „Ceglana Zagroda”, Parafia św. Katarzyny w Borętach, PTTK Oddział Ziemi Elbląskiej, Zarząd Zlewni w Elblągu, Stowarzyszenie Żuławy Gdańskie, Gospoda Mały Holender w Żelichowie, Parafia grekokatolicka Świętego Mikołaja w Żelichowie.